

Resultatmätt – SALSA och framtiden

Vad påverkar måluppfyllelsen i grundskolan?

Från enkla genomsnitt
via justerade mått
på väg mot 'value added'...

Anders Broberg/Christina Sandström

Vad är SALSA?

Skolverkets **A**rbetsverktyg för **L**okala **S**ambands **A**nllyser

Ett **analysverktyg** som presenterar kommuners och skolors betygsresultat när hänsyn tagits till vissa bakgrundsfaktorer:

- Föräldrars utbildningsnivå
- Andel elever med utländsk bakgrund
- Fördelning pojkar/flickor

SALSA - syfte och målgrupp

- **Syfte**
 - är att **komplettera** de faktiska betygsresultaten och därigenom utgöra ytterligare ett underlag för diskussioner och analyser av förutsättningar, processer, resultat och måluppfyllelse i kommuner och skolor
- **Målgrupp**
 - är primärt förvaltningstjänstemän, rektorer, lärare, och politiker

SALSA - innehåll

- **Redovisningsnivå**
 - Kommunresultat (endast kommunala skolor)
 - Skolresultat (kommunala och fristående skolor)
 - Avser betygsresultat i årskurs 9 i skolor med minst 15 elever i år 9
- **Resultatmått**
 - Andelen elever som nått målen (betyg i alla ämnen)
 - Genomsnittligt meritvärde

SALSA - utgångspunkter

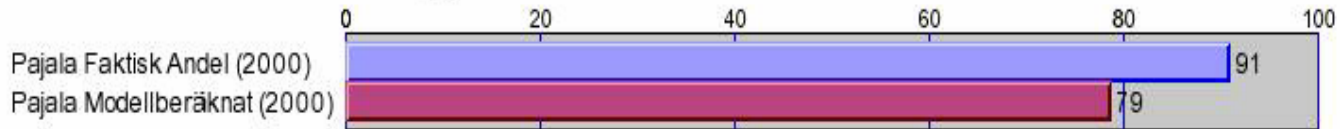
- **Faktiskt betygsvärde**
 - Andelen elever som nått målen
 - Genomsnittligt meritvärde
- **Modellberäknat betygsvärde**
 - Beräknas genom att det faktiska genomsnittliga betygsvärdet för kommunen/skolan "justeras" genom att ta hänsyn till bakgrundsfaktorernas effekt på betygsresultat med hjälp av en statistisk modell.
- **Residual**
 - Skillnaden mellan det faktiska betygsvärdet och det modellberäknade betygsvärdet.

SALSA – resultatredovisning

Residual Fak/Modell Residual plot 1999/2000 Tabell Excelfil Tillbaka

FAK/MODELL: Faktisk andel elever som uppnått målen.

- Residual
 - Hur kommunen/skolan ”presterar” i relation till en genomsnittlig kommun/skola i Sverige när hänsyn tagits till bakgrundsfaktorerna.

SALSA - resultatredovisning

Residual | Fak/Modell | Residual plot | 1999/2000 | Tabell | Excelfil | Tillbaka

Skolresultat och skolbeskrivning i Pajala kommun vt 2000

• Skola	<u>Andel pojkar</u>	<u>Andel elever med utländsk bakgrund</u> <u>födda utomlands</u>	<u>födda i Sverige</u>	<u>Föräldrars sammanvägda utbildningsnivå</u>	<u>Faktiskt genomsnittligt meritvärde</u>	<u>Modellberäknat värde</u>	<u>Avvikelse/Residual</u>
Rikssnitt	51%	5%	9%	2.07	203	+	+
• Korpilombolo centralskola	22%	0%	6%	2.08	206	215	-9
• Pajala centralskola	53%	2%	0%	2.02	216	203	13

Tänk på att...

- Residualen inte talar om ifall en kommun eller skola når bra eller dåliga resultat (absoluta mått)
- SALSA inte tar hänsyn till resultatnivån hos hela riket, dvs. om totalresultatet för riket är bra eller dåligt
- Jämförelsen mellan skolorna är relativa. Hur bra än samtliga skolor presterar när det gäller betygsresultat kommer således cirka hälften av skolorna att få en positiv residual och andra hälften en negativ residual.

Diskutera resultaten...

- **Exempel**
 - Är betygsättningen rättvis?
 - Hur ser betygsresultaten ut i förhållande till skolans resultat i övrigt, som t.ex. resultat av arbetet med normer och värden?
 - Finns det skillnader i resultat mellan pojkar och flickor?
 - Har lärarna rätt kompetens?
 - Hur bedrivs kvalitetsarbetet?
 - Vilken roll spelar skolans och kommunens styrning och ledning?
 - Har det någon betydelse hur resurserna är fördelade?

Med vad kan skolan påverka?

SALSA-modellen tar bara hänsyn till tre bakgrundsfaktorer:

Föräldrars utbildningsnivå
Utländsk bakgrund
Könsfördelning

Dessa faktorer förklarar
cirka 40 procent av
variationen i genomsnittligt
meritvärde på skolnivå

Cirka 60 procent förklaras av andra faktorer!

Vad skolan gör har stor betydelse för elevernas resultat!

Det är detta som ska vara utgångspunkten för diskussion om skolan/kommunen.

Skolans bidrag

- **Elevernas bakgrundsfaktorer**
 - **Justerade mått** som SALSA försöker ta hänsyn till skillnader i skolors förutsättningar. Med det är svårt att separera skolans bidrag från andra faktorer som ligger utanför skolans kontroll.
- **Skolans pedagogiska verksamhet**
 - **'Value added'** försöker att separera skolans bidrag till elevens kunskapsutveckling från faktorer som ligger utanför skolans kontroll.
 - Vi behöver minst **två** mättillfällen för varje elev.

Syften med value added-mått

- **Nationell analys av dagens situation**
 - Vad behöver förändras?
 - Underlag för utvärdering/inspektion av skolor/kommuner
- **Nationell skolutveckling**
 - Identifiera hög- och lågpresterande skolor
 - Prognoser över elevers kunskapsutveckling
- **Lokal skolutveckling**
 - Skolan (lärare) ser att man kan påverka elevernas kunskapsutveckling, dvs. ett incitament till att jobba med kunskapsutvecklingen
 - Belöning (status/bonus) vid goda insatser
- **Stöd till elever/föräldrar vid val av skola**
 - Vilken skola tillgodoser bäst elevens behov?